

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint, de factoque
cognoscant actus intellectus, & voluntatis Dei, diuinæ scilicet
intellectiones, & volitiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

fiuntur, consequens est, ut quicquid de Deo fide credimus in Viâ, de eodem in Patriâ visione clarâ intueamur iuxta illud August. lib. de diligendo Deo cap. 18. *Quod hic crediderunt, ibi videbunt.* Credimus autem in Viâ per fidem, Deum esse infinitum pelagus perfectionum, Deum secum identificare omnem perfectionem imperfectione immunem, & alia huiusmodi, quæ nihil incognitum relinquunt ex identificatis cum Deo.

7 Tertiò probatur propositio. Quia omnino est impossibile cognosci Deum clarè, & per speciem propriam, siue in se ipso, prout iuxta fidem cognoscitur à Beatis, & non cognosci totum omnino cum omnibus prædicatis identificatis secum realiter, ut statuimus q. 2. Ergo ita cognosci de facto à Beatis, omnino asserendum est.

8 Obijci tamen potest contra propositionem, ex illâ sequi primò contra Scripturam, visiones Beatorum esse æquales: quia nihil Dei videret vnus, quod non alter. Secundò etiam contra fidem, Deum à Beatis comprehendi: quia id comprehenditur, cuius nihil latet videntem, iuxta August. epist. 112. cap. 8. Tertiò contra sanam Theologiam, videre Beatos omnia, quæ Deus cognoscit: quia viderent scientiam, quam Deus omnium habet, quæ, ijs non visis, videri nequit; tum omnes actus voluntatis diuinæ, atque adeò, & eorum obiecta. Quarto denique, videre infinitas perfectiones, quales diuinæ sunt, visione finitâ, quod repugnat.

9 Respondeo ad primum, visiones Beatorum non esse inæquales ex parte obiecti primarij, quod est Deus; esse tamen inæquales ex parte propriæ perfectionis, aut etiam ex parte obiecti secundarij, nimirum creaturarum etiam visarum. Quod fat est ad verificandam Scripturam, ut videbimus disp. 21. Ad secundum, ut comprehendatur Deus non satis esse, quod videatur totus; sed requiri insuper, quod videatur tam perfectè, quam perfectè videri nequit ab vllâ creaturâ, iuxta dicta disp. 17. q. 6. vbi August. exposuimus. Ad tertium constabit ex dicendis q. 3. Ad quartum dico, diuinæ perfectiones re ipsâ non esse multitudinem infinitam: quia Deus cum omnibus suis perfectionibus à parte rei est quid prorsus indiuisibile. Sed esto essent, adhuc visione finitâ videri possent; siquidem Deus sublimiorem, quam multitudinis, infinitatem habens visione finitâ est visibilis.

QVÆSTIO II.

Virum ex prædicatis tam personalibus, quam communibus realiter identificatis cum Deo vnum sine altero intuitiue videri possit.

10 QVÆSTIONEM hanc tractauimus in Pharo Scient. disp. 12. q. 11. & resolutio fuit negatiua. itaque statuimus ibi, & probauimus, nullum prædicatum, nullamve formalitatem, seu toti Trinitati communem, seu Personarum propriam ex ijs, quæ à parte rei sunt idem cum Deo, intuitiue sine alterâ, siue, alterâ non visâ, videri posse adhuc de potentiâ Dei absolutâ. Idque etiam tales formalitates in ordine ad munerâ alia aut inter se, aut ab essentiâ diuinâ vir-

qualiter sint distinctæ. Imo non solum ex parte obiecti, sed ex parte actus, seu modi neutiquam ab intuitibus posse præcindi vnâ formalitatem diuinam ab aliâ, cum qua realiter est idem, contra Recentiores quosdam ostendimus. Quin imo q. 12. etiam probauimus, formalitates diuinæ realiter identificatas ab ipsas videntibus intuitiue nullam distinctionem rationis subire posse. De quibus omnibus ibi plura.

QVÆSTIO III.

Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint; de facto cognoscant actus intellectus, & voluntatis Dei, diuinæ

scilicet intellectiones, & voluntiones.

PRO resolutione suppono primò, Actus Dei (sic semper appello impræsentiarum comprehendij causâ intellectiones, & voluntiones diuinæ) bifariam vlturpari, siue considerari posse. Primò quoad entitatem, quam habent identificatam cum Deo, & æqualis necessitatis cum ipso. Secundò quoad denominationem, quam ipsi Deo præbenit intelligentis, & volentis: quæ denominatione plerumque aut minus necessaria, quam Deus, aut absolute contingens est. Et de actibus quidem Dei primo modo sumptis, certum est, videri ab omnibus Beatis, à quibus Deus ipse videtur: quia ut sic omnimodis sunt ipse Deus. Solum ergo procedit quæstio de illis sumptis secundo modo.

Suppono secundò, Actus Dei sumptos quoad denominationem, quam Deo præbenit intelligentis, & volentis (quo pacto semper deinceps illos sumemus, nisi aliud exprimat) alios necessarios esse, alios contingentes, seu liberos. Necessarii sunt illi, quibus Deus se intelligit, & amat; & quibus intelligit cætera obiecta necessariæ veritatis à se distincta; & si qui sunt, quibus absque libertate amat illa. Contingentes autem, seu liberi sunt illi, quibus intelligit obiecta omnia contingentia, & quibus illa liberè amat, aut perimit.

Suppono tertiò, de hac quæstione pauca dixisse Scholasticos antiquiores, teste Soar, lib. 2. de Attrib. cap. 24. Ex modernioribus autem, qui illam tangunt, solum agunt de decretis Dei liberis. Hi sunt Soar. ibi. Molin. 1. p. 9. 12. art. 8. disp. 5. memb. 5. Bann. ibid. Zumel art. 7. q. 1. Fasol. dub. 3. obic. 5. Gran. tract. 6. disp. 1. sec. 7. Herice disp. 52. cap. 1. Arriag disp. 9. sec. 8. Franc. Amic. disp. 9. sec. 19. Quiros disp. 31. sec. 7. Ouied. 1. 2. tract. 1. contr. 4. punc. 3. & alij. Nos verò etiam de actibus Dei necessarijs, quod attinet ad hanc quæstionem dicemus.

Suppono quartò, opiniones de constitutione actuum Dei quoad denominationem ad duas, quod ad rem attinet, reduci posse. Prima est asserentium, actus Dei per extrinsecâ connotatâ compleri. Secunda asserentium, actus Dei adæquate esse intrinsecos ipsi Deo iuxta dicenda latius infra in tract. de Volunt.

Suppono quintò pro dicendis tum in hac, tum in sequente quæstione, cognitionem Beatorum de actibus diuinis, atque etiam de alijs obiectis distinctis à Deo aut abstractiuam, siue habitam per

per species alienas, aut intuitivam, siue habitam per species proprias excogitari posse iuxta dicta sæpe in Pharo Scient. atque etiam in superioribus circa cognitionum harum discrimen. Et utramque vel distinctam à visione beatificâ, vel identificatam cum illâ. Tum vel evidentem, vel obscuram iuxta dicta in eadem Pharo disp. 4. Rursus vel attingentem tales actus, taliaque obiecta confusè, & tantùm sub uniuersali conceptu, vel distinctè, & in particulari iuxta dicta ibidem disp. 17. Denique vel attingentem tales actus, taliaque obiecta in ipsismet, vel aliquâ ratione in Deo, vel utroque modo. Dicitur autem solet aliquod obiectum à Deo diuersum cognosci in ipso Deo multis de causis, siue titulis. Primò; quia Deus est, qui tale obiectum manifestat, siue reuelat. Quo solum titulo censet Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. dici à Theologis, & Patribus, creaturas à Beatis videri in Verbo. Probareque intendit, dici etiam propterea interdum videri in Verbo à Viatoribus; quia, Verbo reuelante, ab eis cognoscuntur. Secundò; quia Deus per modum speciei impressæ concurrat ad talis obiecti cognitionem. Quo titulo putat, latèque contendit Recupit. lib. 6. quæst. 36. cap. 3. dici à Theologis, & Patribus, videri creaturas in Verbo. Verùm utrumque iste dicendi modus satis improprie esse videtur. Quia valde improprie dicitur cognosci obiectum in quouis principio effectiuo suæ cognitionis, quatenus tali. Deus autem, prout reuelans obiectum, & prout concurrens per modum speciei impressæ ad cognitionem eius, ut principium tantùm effectiuum se gerit cognitionis obiecti. Tertio igitur, & proprie dici solet obiectum à Deo diuersum in ipso Deo cognosci, quotiescunque Deus obiectiuè quoquo modo concurrat, ut tale obiectum cognoscatur, determinando intellectum ad eius cognitionem; vel quia connexus cum illo censetur; & omne connexum cognitur ad cognoscendum terminum connexionis determinat: vel quia aliquo modo est eius imago; & in imagine cognita satis proprie dicitur cognosci prototypo: vel quia cognitioni de Deo cognitio de tali obiecto aliquo modo debita est. Et uniuersum, quoties intellectus ex vi cognoscendi vnum cognoscit aliud, hoc in illo cognoscere dicitur; ut dicitur videri in speculo id, quod propterea videtur, quia videtur speculum. Vel denique quia obiectum cognitum in ipso Deo aliquo modo est; & vnumquod, que ibi, ubi est, cognosci dicitur. Et hæc quidem, siue Deus, & dictum obiectum per eandem cognitionem, siue per distinctas cognoscantur. Quanquam enim soleant interdum Scholastici distinguere cognitionem vnius in alio à cognitione vnius ex alio, appellantes cognitionem vnius in alio, quando utrumque per eandem cognitionem cognoscitur, determinante ad illam eo solo, in quo aliud cognosci dicitur: cognitionem verò vnius ex alio, quando cognitio vnius distincta est à cognitione alterius, & ex illâ oriunda. Interdum tamen non distinguunt, sed uniuersaliter dicunt, cognosci vnum in alio, quoties ex vi cognoscendi vnum cognoscitur aliud seu per eandem, seu per distinctam cognitionem. Iam verò id in se ipso cognosci dicitur, quod obiectiuè determinat ad sui cognitionem. In se autem, & in alio simul dicitur obiectum cognosci, quando ad cognitionem eius vnam, vel plures & ipsum, & aliud determinant obiectiuè. De quibus iterum redibit sermo in tract. de Scient. Dei. Id

supereft animaduertendum, quidquid in Deo aliquo ex prædictis titulis cognosci dicitur, uniuersaliter solere dici cognosci in Verbo per appropriationem quandam, quatenus ea, quæ ad cognitionem pertinent, Verbo diuino, utpote procedenti per intellectum, appropriari solent; sicut, quæ pertinent ad amorem, Spiritui sancto procedenti per voluntatem. Specialiter autem dicuntur in Verbo cognosci veluti in quadam sua imagine, quæcunque ex vi cognoscendi Verbum tanquam representatiuum eorum per modum termini cognita fuerint iuxta dicenda paulò infra proposit. 3. His positis fit.

Propositio 1.

Non omnes actus liberi Dei cognoscuntur à singulis Beatis de facto distinctè, & in particulari.

Hæc propositio adeò certa in Thologia est; ut nonnulli apud Soar. supra putauerint, esse de fide; ipseque Soar. Oued. & alij communiter censent, sine temeritate saltem oppositum dici non posse. Eam enim tenent omnes Theologi uniuersaliter, qui tetigerunt punctum hoc, cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 7. & 8. & 3. p. q. 10. art. 1. & q. 8. de Verit. art. 4. Estque doctrina D. Dionys. de Diu. nom. cap. 3. & de Cœlesti hierarch. cap. 7. Et probari potest primò; quia, cum proprium sit substantiæ intellectualis; & liberæ ijs etiam, qui sentiantur, posse consilia sua celare, sæpeque celare de facto, ut traditur in tract. de Angelis; id utique substantiæ intellectuali, & liberæ præstantissimæ omnium, qualis est Deus, omnino dicendum est conuenire. Secundò; quia Beati præinæqualitate meritorum accipiunt à Deo præmium non solum essentialis, sed etiam accidentalis beatitudinis, ad quam spectat manifestatio secretorum consiliorum Dei. Ergo eiusmodi manifestatio inæqualis est in Beatis tam ex parte cognitionis, quam ex parte obiectorum manifestatorum: siquidem utroque hoc modo pertinet ad eorum accidentalem beatitudinem. Ergo aliqua consilia secreta Dei cognoscunt aliqui Beati, quæ non cognoscunt alij. Quod ipsum est, non omnes actus liberos Dei à singulis Beatis cognosci. Tertio; quia, si omnes actus liberi Dei singillatim ab omnibus Beatis cognoscerentur, ab eisdem etiam cognoscerentur singillatim omnes res existentes in aliquâ differentiâ temporis, utpote cum quibus ut sic suoapte conceptu sunt connexi eiusmodi actus. Sed non omnes res existentes in aliquâ differentiâ temporis cognoscunt singillatim omnes Beati, ut q. 4. ostendemus. Ergo. Dico autem in propositione *distinctè, & in particulari*. Nam omnes actus liberi Dei sub aliquem Beatorum conceptum confusum, & uniuersalem cadere, nihil est, quod prohibeat: uti sub aliquem huiusmodi nostrum adhuc in statu præsentis cadere possunt, sæpeque etiam solent; quoties scilicet de actibus Dei in genere quidpiam differimus.

Quomodo autem fieri possit, ut videntes intuitiuè Deum non videant pariter eadem visione omnes actus liberos eius, facile apparet iuxta eorum sententiam, qui putant, eiusmodi actus per extrinsecam connotata compleri: quippe, non viso, aut prorsus ignoto connotato, non visus, aut prorsus ignotus manebit actus includens illud in suo reali conceptu. Constat autem, videntes

intuitiue Deum posse non videre, aut etiam penitus ignorare connotata extrinseca Deo, realiterque subinde ab ipso distincta. Iuxta alteram verò sententiam asserentium, eiusmodi actus adæquatè esse intrinsecos Deo, non ita facile explicatu est, quo pacto videntes Deum non videant necessariò eo ipso omnes actus liberos eius: quandoquidem necessariò vident omnia identificata cum Deo iuxta doctrinam statutam q. 1. & 2.

18 Herice supra putat, iuxta hanc posteriorem sententiam necessariò asserendum esse, videri à quolibet Beato omnes actus liberos Dei; atque ita vel eo iure talem sententiam reiiciendam. Sed malè. Quia talis sententia longè probabilior est altera; nullatenusque subinde ob difficultatem istam reiici debet, vt ostendemus in tract. de Volunt.

19 Arriaga supra, & alij censent, ideirco posse actus Dei liberos non videri à videntibus ipsum Deum, etiamsi realiter sint identificati cum illo, quia virtualiter ab illo distincti sunt: formalitatem enim distinctam ab alià virtualiter, quantumuis cum eà identificatam realiter, bene sine illà, siue, illà non visà, videri posse. Non placent. Primò; quia formalitas cum alià identificata realiter, quantumuis ab illà virtualiter in ordine ad alia munera distincta sit, neutiquam sine illà videri potest intuitiue, aut per speciem propriam cognosci, vt efficaciter ostendit in Pharo Scient. disp. 13. q. 11. Secundò; quia, si Deus videretur, non visà aliquà formalitate cum ipso identificatà realiter, quantumuis ab ipso quouis modo distincta virtualiter, Deus vtique non videretur, sicuti est in se: quia Deus in mente eum videntis obiectiue non esset idem ipsum, quod est in se, nimirum ea formalitas: quia non appareret Deus videnti vt vnum quid, & idem cum illa: (alioquin & ipsa vt vnum quid, & idem cum Deo appareret, eodemque prorsus modo videretur, ac Deus ipse contra suppositionem). Igitur, cum sit de fide iuxta dicta quæst. 1. videri Deum à Beatis, sicuti est in se, estò possibile sit, eum sine suis actibus liberos videri intuitiue, de facto tamen cum illis omnibus videri à quouis Beato dicendum erit contra certam statutam propositionem: ne absurdius contra fidem dicatur, eum non videri à Beatis, sicuti est in se. Malè ergo præfati Auctores supponentes, actus Dei liberos esse formalitates quasdam identificatas cum Deo realiter, beneficio distinctionis virtualis inter Deum, & eas reperta præsentem difficultatem conantur euadere. Vnde obiter colliges contra Caiet. & alios, actus Dei liberos neutiquam consistere posse in formalitatibus realiter identificatis cum Deo, eoque iure contingentibus, siue deficiabilibus, quod potuerunt ita cum Deo non identificari. De quo plura suo loco.

20 Aliter ipse Arriaga, Quieto, Quirós, & alij putant, actus Dei liberos, quantumuis sint formalitates realiter identificatæ cum Deo, posse explicitè non videri à Beatis, Deo ipso explicitè viso: quia vniuersaliter opinantur, formalitates realiter identificatas, etsi non sint præscindibiles ex parte obiecti, quatenus impossibile est, quòd per cognitionem attingatur vna, & non alia, esse tamen præscindibiles ex parte actus, siue ex parte modi illas attingendi, quatenus ita possunt per cognitionem etiam intuitiuam attingi, & vniuersaliter possunt cognoscens rationem reddere, non alterius: perindeque propterea se habeat, ac si eam vnã tantum attingeret. Quo

pacto dicunt, bene posse Beatos ita intuitiue videre Deum, vt solum de essentia, & attributis Dei necessarijs possint rationem reddere, non item de omnibus actibus eius liberis: tamen si hi omnes quoque attingantur per eorum visiones: perindeque propterea sit, ac si non attingerentur per illas. Sed neque placent. Primò quidem; quia genus istud præscindendi per intuitiuam formalitates realiter identificatas non ex parte obiecti, sed ex parte actus, seu modi, efficaciter reieci in Pharo vt omnino impossibile disp. 13. q. 11. iam citatà. Secundò; quia, eius possibilitate supposita, vel Beatos præscindere tali modo Deum ab aliquà ipsius formalitate, componitur bene cum eo, quòd videant illum, sicuti est in se, vel fecit? Si non componitur; cum sit de fide, Deum à Beatis videri, sicuti est in se, dicendum vtique erit, Beatos de facto, ne tali quidem modo præscindere Deum ab illà ipsius formalitate; atque adeò neque ab vilo actu libero eius contra certam statutam propositionem. Si autem componitur; malè deducunt omnes Theologi, vt deducunt, Beatos à nullo attributo necessario præscindere Deum, dum ipsum vident, sed omnia singulos æquè clarè videre, ex eo, quòd Scriptura dicat, ipsum à Beatis videri, sicuti est in se. Dicitque poterit æquo iure, non obstante Scripturà, Deum videri de facto à Beatis dicto modo præscisum tam ab aliquibus attributis necessarijs, quàm ab aliquibus actibus liberis, contra certam Theologorum sententiam statutam q. 1.

Ego igitur, vt nodum hunc aptius dissoluam, suppono ex dicendis latius in tract. de Volunt. actum Dei liberum in formalitate Dei necessarià prout non deficiente virtualiter in ordine ad denominandum ipsum intelligentem, aut volentem consistere. Quo fit, vt ille quoad denominationem eatenus sit contingens formaliter, quatenus formalitas Dei necessaria in ordine ad Deum denominandum virtualiter est contingens: atque ita tunc Deus non est intelligens, aut volens quidpiam, quod potuit intelligere, aut velle, quando formalitas Dei in ordine ad reddendum ipsum intelligebtem id, aut volentem virtualiter est deficiens, seu non existens; cum tamen semper sit necessariò existens formaliter: tunc autem Deus est intelligens, aut volens quidpiam, quod potuit non intelligere, aut non velle, quando formalitas Dei in ordine ad reddendum ipsum intelligentem id, aut volentem virtualiter est non deficiens, seu virtualiter est existens, siue habens supra necessariam formalem virtutem insuper existentiam in ordine ad talem Deo præbendam denominationem. Ex quo patet, quo pacto libertas, siue contingentia formalis actus Dei quoad denominationem per solam virtutem contingentiam actus Dei quoad entitatem saluetur, quin vlla diuina formalitas formaliter contingens sit. De quo plura loco citato.

Hinc iam pro enodatione præsentis difficultatis apparet, quomodo absque vlla præcisione formalitatum possit Beatus videre integrè totum Deum, quin videat eius actus liberos quoad denominationem. Si enim absque vlla præcisione formalitatum cum solà præcisione ab statu potest Deus totus per propriam speciem clarè videri quoad quid est, seu prout in statu quiditatio; quin videatur quoad an est, seu prout in statu existentiæ formali, vt disp. 17. q. 3. statutum est; multò melius totus ipse Deus cum omnibus

formalitatibus suorum actuum liberorum absque simili præcisione videri poterit quoad statum quiditatum, atque etiam quoad existentialem formalem, & necessarium: quin eiusmodi formalitates videantur quoad statum existentialem virtuales, & contingentem, quem insuper habent in ordine ad denominandum Deum intelligentem, & volentem. Quo statu virtuali ignoto, ignoti videntur Deam manebunt actus liberi eius quoad eiusmodi denominationem provenientem à tali statu. Unde etiam apparet, quomodo possint de facto Beati videre Deum, sicuti est, videndo scilicet, quidquid Deus est re ipsa formaliter; quia videant omnes actus eius liberos quoad denominationem. Ignorare quippe denominationem istam, non est ignorare quidpiam eorum, quæ Deus est à parte rei, sed tantum ignorare quendam eorum statum, eumque non formalem, sed virtuales, siue æquivalentem duntaxat; cum quæ ignorantia subinde bene componitur, quod videatur Deus intuitivè, sicuti re ipsa est in se absolute, & simpliciter, prout asseritur per Scripturam, videri de facto à Beatis.

Propositio 2.

23 Non omnes actus Dei necessarij cognoscuntur à singulis Beatis de facto distinctè, & in particulari.

Hæc propositio mihi etiam est certa. Quia certum est, non omnes creaturas possibiles, nedum omnia obiecta, quæ Deus necessariò intelligit, aut etiam amat, à singulis Beatis cognosci distinctè, & in particulari, ut apparebit ex dicendis q. 4. Cognoscerentur autem hand dubiè, si omnes actus Dei necessarij aut intellectus, aut voluntatis ad tales creaturas, ed taliæ obiecta terminati distinctè, & in particulari cognoscerentur, ut etiam constabit ex dicendis q. 4. Dico autem hic etiam *distinctè, & in particulari*. Quia confuso aliquo, & univèrsali conceptu, non est, cur Beati non complectantur omnes actus Dei; vii & nos sæpe pro præsentì statu complectimur.

24 Quomodo autem possint Beati videre Deum, sicuti est, quin videant omnes actus necessarios eius quoad denominationem, stando etiam in sententiâ ponente eos adæquatè intrinsecos Deo, ex dictis circa præcedentem propositionem constat. Quia, quod ad rem atinet, eadem est ratio de actibus necessarijs, quibus Deus obiecta à se distincta intelligit, aut etiam amat, ac de liberis. Actus enim Dei necessarij de obiecto distincto, etiam consistit in formalitate divinâ prout non deficiente, seu prout existente virtualiter, nisi quod hæc virtualis existentia, ex qua resultat denominatio, tam necessaria est, quam obiectum: atque adeò minùs necessaria, quam Deus, cuius necessitate minor est alia quavis ab ipso distincta, ut pluribus dictum est supra disp. 3. q. 2.

Propositio 3.

25 Singuli Beatorum distinctè, & in particulari cognoscunt aliquos actus Dei tum liberos, tum necessarios.

Hæc propositio etiam est certa apud omnes Theologos. Supponiturque à S. Th. & D. Dionys. locis citatis supra proposit. 1. Quia certum est,

unumquemque Beatorum distinctè ea omnia cognoscere, quæ pertinent ad suum statum, ut latius dicemus q. 4. Constat autem, inter pertinentia ad uniuscuiusque statum non posse non comprehendi eos actus Dei intellectus, & voluntatis tum liberos, tum necessarios, quæ ad cætera causanda concurrunt, præter alios, qui ex illis insuper cum certitudine possunt singuli Beati colligere.

26 Qua ratione autem cognoscunt Beati actus divinos tum intellectus, tum voluntatis toti Trinitati communes, eadem cognoscunt Verbum, divinum secundam Trinitatis personam, quatenus Verbum est obiectorum actuum intellectus, & Spiritum sanctum tertiam personam Trinitatis, quatenus pondus est, siue amor per modum termini obiectorum actuum voluntatis. Quia videntes Trinitatem nullatenus ignorare possunt, repræsentari per Verbum tanquam per terminum productum, quidquid repræsentatur per cognitionem toti Trinitati communem tanquam per actum; tangique per Spiritum sanctum tanquam per pondus productum, quidquid tangitur per volitionem toti Trinitati communem tanquam per actum, ob manifestam connexionem, quam duo hæc habent in Deo. Porro Verbum divinum, & Spiritus sanctus eodem pacto evadunt verbum, & pondus obiectorum distinctorum à Deo tam necessarios, quam contingentium per non defectum, siue per existentiam virtuales suæ entitati necessariæ accrescentem; atque formalitates Dei necessariæ toti Trinitati communes per similem non defectum, siue existentiam virtuales sibi accrescentem evadunt actus cognitionis, aut volitionis eorundem obiectorum iuxta dicta proposit. 1. & 2. prout latius explicandum est in tract. de Trinit. Et quoniam Deus non solum cognoscit, & amat obiecta, sed etiam reflexo quodam modo cognoscit, & amat omnes suos actus; & consequenter Verbum divinum, & Spiritus sanctus non solum evadunt verbum, & pondus aliorum obiectorum, sed etiam omnium actuum Dei; idcirco Beati non solum cognoscunt Verbum, & Spiritum sanctum, quatenus est verbum, & pondus obiectorum divinorum actuum, quos cognoscunt, sed etiam quatenus est verbum, & pondus ipsorum actuum.

Propositio 4.

27 Quicumque actus Dei à Beatis titulo talium cognoscuntur, per ipsam visionem, beatificam intuitivè cognoscuntur. Præter quos aliqui alij abstractivè tantum cognoscuntur ab ipsis.

Prima propositionis pars probatur imprimis ex communi Theologorum, qui rem hanc attingunt, consensu. Omnes enim, aut plerique saltem eorum vel affirmant, vel supponunt, intuitivè videri ab unoquoque Beato per ipsam visionem beatificam eos actus divinos, qui titulo beatitudinis debito aliquo vel congruitatis, vel connaturalitatis ipsi manifestari debent; cuiusmodi sunt, qui vel ad ipsius statum pertinent, vel aliter ad ipsum spectant iuxta dicenda q. 4. Deinde probatur ratione. Quia status beatificus iure deposcit, ut per species proprias, atque adeò per intuitivam cognitionem notificentur Beatis, quicumque eis eo titulo, quod sunt Beati, notificentur:

eur: è quorum numero sunt prædicti actus Dei. Quemadmodum status Angelorum, & animarum separatarum iure deposcit species proprias, & intuitivas cognitiones eorum obiectorum, quorum notitia sibi est connaturalis, & consentanea. Sed per aliam intuitionem distinctam à visione beatificam non notificantur Beatis intuitivè prædicti actus. Ergo per ipsam visionem beatificam eis intuitivè notificari dicendi sunt. Maior videtur certa: & consequentia est legitima. Minor probatur. Primum: quia frustra fierent per plura, quæ possunt fieri per pauciora. Ergo, cum eiusmodi actus vnà cum Deo per ipsam visionem Dei beatificam intuitivè cognosci possint, vt certè possunt, non est cur per aliam visionem visioni beatificæ adiunctam seorsim, & intuitivè cognosci dicantur. Secundò; quia, stando in sententia probabiliori constituente dictos actus adæquatè intrinsecos Deo, nullatenus illi intuitivè cognosci possunt, quin per eandem intuitionem eodem modo cognoscatur integer Deus. Adiungi autem visioni beatificæ tangenti substantiam Dei seorsim ab actibus aliam visionem etiam beatificam tangentem pariter substantiam Dei simul, & actus, superuacaneum certè, aut etiam vltra Beatè meritum foret. Vnam ergo dumtaxat visionem beatificam dari tangentem indiuisum Deum, & actus, dicendum est. Quod autem actus diuinus iuxta sententiam dictam intuitivè videri nequeat, quin per eandem intuitionem eodem modo Deus videatur, inde probatur. Quia, licet formalitas diuina videri possit prout existens formaliter, quin videatur prout existens insuper virtualiter; sicque à vidente Deum possit ignorari actus eius quoad denominationem, vt dicebamus supra n. 22. è contrà verò non est possibile, quòd videatur formalitas Dei quoad existentiam virtualem, quin videatur quoad quiditatem, & existentiam formalem; atque adeò quòd videatur actus Dei quoad denominationem, quin videatur ipse Deus, vt pote qui per visionem cuiusvis formalitatis sui necessariò videri debet eodem modo iuxta doctrinam statutam q. 2. Quemadmodum, etsi sit possibile, videri Deum quoad quid est, quin videatur quoad an est, vt supra relinquimus statutum disp. 17. q. 3. è contrà tamen impossibile, haud dubiè est, videri Deum quoad an est, quin videatur quoad quid est.

23 Dices. Non omnes actus Dei pertinentes ad vnumquemque Beatum manifestantur ipsi à principio suæ beatificationis; sed quidam eorum manifestantur successu temporis. At ij per visionem beatificam principio collatam, & semper permanentem manifestari nequeunt: quia, quæ à principio suapte essentia non erat visio talium actuum, successu temporis nequit euadere eorum visio: mutaret namque essentiam; quod prorsus repugnat. Ergo manifestantur per aliam intuitionem adiunctam visioni beatificæ. Respondet, meà quidem sententià disp. 21. exponendà, & probandà, visionem beatificam vniuscuiusque Beati singulis momentis variari physicè; eate nusque solum permanentem esse, & perpetuam, quatenus tractus quidam continuus, & successiuus visionum physicè inter se distinctarum, & vnam quamdam componentium successiuam visionem perpetuus, atque adeò adæquatè sumptus indefectibilis est. Quo posito, nihil est, quod vetet, actus diuinos successu temporis manifestandi vnicuique Beato per visiones ipsas quasi partiales eodem successu temporis ei collatas ma-

nifestari, vt constat. Cui autem sententia hæc de successione visionis beatificæ post eius probationem visam minus arripserit, dicere ad propositum poterit, non intuitiuam, sed abstractiuam tantum notitiam deberi Beatis eorum actuum diuinarum, quos oportet eis non à principio, sed successu temporis manifestari: talemque subinde successu temporis ipsis confiteri, vt pote quæ benè potest esse distincta à visione beatificam principio collatà, vt est notum.

Iam verò secunda pars propositionis inde probatur. Quia, præter actus Dei, quos Beati titulo talium intuitivè cognoscunt, non est cur alios non colligant per discursum; atque adeò abstractivè, & per alienas species etiam euidentia cognoscant vel ex effectibus, quos intuitivè vident, & in dies illis quoquo modo notificantur, vel ex ijs, quæ in hac vitâ nonerunt, & quorum species, notitiasque in eo statu beatitudinis non amittunt. Quis enim hoc dubitet de Beatis: quandoquidem nos vel in hoc exilio innumeros actus intellectus, & voluntatis Dei ex eorum effectibus, aut etiam aliunde cum quidentia noscimus, & passim indices deprehendimus?

Propositio 5.

Quicumque actus Dei à Beatis intuitivè videntur, diuersis ex titulis veniunt dicendi cum proprietate ab ipso in Verbo videri.

Quoniam in Verbo per appropriationem quamdam videri dicuntur tot modis, quot dicuntur videri in Deo, vt supra n. 15. notatum est, in Deo autem cum proprietate videri dicuntur iuxta ibi dicta. Primum: quia sunt res ipsæ in ipso Deo, præsertim iuxta sententiam eos adæquatè intrinsecos constituentem. Ibi autem videntur, vbi res ipsæ sunt. Secundò; quia videntur ex vi videntis Deum, atque adeò Deo ipso obiectivè determinante ad eorum visionem, quatenus talibus Beatis in quantum huiusmodi visio talium actuum est debita debito quodam connaturalitatis, aut congruitatis. Tertio; quia videntur in scientiâ quasi reflexâ, quam Deus de talibus actibus habet, tanquam in imagine quadam intentionali cum ipsis necessariò connexâ, atque adeò, quantum est ex se, ad illorum visionem determinante; ad quam subinde non est, cur non deterneret de facto. Talis enim scientiâ vnus ex actibus est, quorum intuitio debetur, atque adeò de facto communicatur vnicuique Beato: tum quia scientiâ Dei de pertinentibus ad statum Beati, aut quoquo modo ad Beatum ipsum, ad ipsum quoque statum, Beatumve pertinere censetur: tum quia videntur Deum maximè congruit, scire titulo talis eorum Deum obiectorum esse sapientem, quorum vel ipse notitiam aliunde sibi debitam habet. Quarto denique specialiter, & propriè simè dicuntur videri in Verbo à Beatis actus prædicti: quia quatenus verbum eorum (quo pacto ob rationes datas nuperrime pro eorumdem actuum scientiâ sub visionem etiam eadit ipsorum Beatorum) imago quædam intentionalis eorumdem est cum ipsis suo conceptu necessariò connexa, atque ideo ad ipsorum cognitionem per se determinans obiectivè.

Quomodo autem alijs ex titulis, præter dictos, non possint dici cum proprietate actus diuini à Beatis videri in Verbo, ex dicendis q. 4. pro obiectis reliquis à Beatis in Verbo visis constat.

stabit. De quibus, & de diuinis actibus eadem, quod ad rem attinet, ratio est. Ex dictis autem modo facile erit vnicuique colligere, an, & quomodo ceteri actus Dei, quos abstractiue duntaxat cognoscunt Beati iuxta dicta proposuit. 4. in Verbo cognosci ab ipsis possint dici, vel fecus.

Propositio 6.

32 Probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo ipso omnes omnino actus eius clarè, & distinctè videantur.

Quia probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo cetera omnia obiecta ab ipso distincta clarè, & distinctè videantur, vt ostendemus q. 4. Nulla autem maior apparet repugnantia in eo, quod omnes actus diuini clarè, & distinctè videantur à creaturâ vnâ cum Deo, quàm in eo, quod videantur à creaturâ clarè, & distinctè vnâ cum Deo omnia alia obiecta cognoscibilia, ad quæ terminantur ipsi actus, vt & ex se constare videtur, & ex dicendis ibidem constabit amplius.

QVÆSTIO IV.

Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint, de factoque cognoscant creaturas, & aliaque obiecta cognoscibilia distincta à Deo.

33 Sppositis diuersis modis, quibus excogitari possunt Beati cognoscere creaturas, aliaque obiecta distincta à Deo, superius n. 15. commemoratis, quæcumque sub titulo quæstionis præfixa comprehenduntur resolutione digna tam de possibili, quàm de factò, per varias propositiones decernemus, vt sequitur.

Propositio 1.

34 Probabile est, non repugnare visionem intuitiuam creatam, per quam vnâ cum Deo omnes omnino creaturæ tum aliquando existentes, tum purè possibilis, & vniuersim omnia obiecta cognoscibilia distincta à Deo clarè, & distinctè videantur.

Primò; quia, talem visionem esse possibilem, defendunt multi, & graues Doctores. Nimirum Magist. in 3. dist. 14. Hugo victorin. tom. 3. de sapient. Christi, Altiudor. lib. 3. tract. 1. cap. 5. Alens. 2. p. q. 13. mem. 7. Albert. in 3. dist. 14. art. 1. Bacon. q. 2. art. 4. cap. 3. Gregor. in 1. dist. 44. q. 2. art. 2. Gothfred. quod. 9. q. 3. Durand. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Et ex recentioribus Albertin. tom. 1. Corol. 3. theolog. ex 1. principio punc. 9. Herice 1. p. disp. 51. cap. 4. Meratius disp. 20. sect. 1. Quiros disp. 32. sec. 2. Ouied. 1. 2. tract. 1. controu. 4. punc. 5. & alij. Quorum sententiam probabilem reputant Scot. in 3. dist. 14. q. 2. Valent. 1. p. disp. 1. q. 12. punc. 6. Suar. 3. p. tom. 1. disp. 23. sect. 3. Lorca disp. 48. Petr. Hurt. disp. 54. sect. 3. Tameris oppo-

sitam plures sequantur. Nempe Thomistæ communiter in 1. p. 6. Th. q. 12. art. 8. & in 3. p. q. 10. art. 2. Caiet. Bann. Zumel, Sor. Cabr. Gonzal. & ceteri. Et ex nostris Suar. supra, & lib. 2. de Attrib. cap. 26. Ragul. disp. 87. de Incarn. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 3. Falol. dubit. 21. Arrub. disp. 27. cap. 2. Gran. contr. 1. tract. 6. disp. 2. sec. 2. Alarc. tract. 1. disp. 4. cap. 4. Tann. de Incarn. disp. 1. q. 5. dub. 4. Gasp. Hurt. disp. 8. dist. 5. Valent. Lorca, Petr. Hurt. supra, Franc. Amicus 1. p. disp. 9. sec. 22. Recapit. lib. 6. q. 27. & alij.

35 Secundò; quia argumenta, quæ afferuntur ad probandam impossibilitatem prædictæ visionis, eam vtiq; efficaciter non conuincunt, vt eorum solutione constabit. Absque argumentis autem conuincentibus cuiusuis entis impossibilitatem, non est possibilitas eius neganda diuinæ omnipotentia, Quin potius vel ex eo solùm probabiliter saltem asserenda venit, quod opposita impossibilitas non conuincatur.

36 Ergo ad dictæ visionis impossibilitatem probandam primò afferri solet censura lata ab Inquisitoribus Tarraconensibus contra Arnaldum de Villanoua asserentem, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, vt refertur in Directorio Inquisitorum 2. p. q. 11. Verùm, censuram hanc contra possibilitatem prædictæ visionis nihil præstare, censent non solùm Doctores, qui hanc affirmant, sed etiam ex negantibus Valent. Suar. Lorca supra, & alij. Quia, vt notat etiam Vazq. 3. p. tom. 1. disp. 50. cap. 3. Arnaldus ex eo damnatus est, quod diceret, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, ipsa cognitione increata Dei. Quo in errorem Monotelitarum vergere videbatur. Præterquam quod, vt etiam Vazq. notat, assertio eius à nullo Concilio, aut Pontifice damnata est.

37 Secundò contra prædictam possibilitatem arguitur. Visio omnium creaturarum non potest non esse infinita: cum sit visio obiecti multitudi- ne infiniti. Sed est impossibilis visio creata infinita. Ergo est impossibilis visio creata omnium creaturarum. Respondeo, visionem obiecti multitudine infiniti non eo ipso debere esse infinitam infinitate repugnante creaturæ; siquidem visio obiecti infiniti per essentiam, atque adeò longè sublimioris infinitatis, qualis est Deus, possibilis est, vt fides docet: & consequenter non infinita infinitate repugnante creaturæ. Argumentum autem calculatorium, quo ab infinitate obiecti infinitas actus probari intenditur, vrgentiusque fit contra possibilitatem visionis Dei, quàm contra possibilitatem visionis omnium creaturarum, supra disp. 17. q. 2. propositum, & dilutum est. Et quidem Christus Dominus, vt cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. docent communiter Theologi, visione creatâ videt in Verbo omnes creaturas per totam æternitatem futuras, atque etiam omnes factibiles à causis creatis, quæ infinitæ sunt; imo secundum aliquos omnes simpliciter possibiles, quæ infinities sunt infinitæ.

38 Tertiò arguitur. Qui omnes creaturas vnâ cum Deo intuitiue videret, eo ipso comprehenderet Deum. At est impossibilis visio creata, qua comprehenderetur Deus. Ergo est impossibilis visio creata, qua Deus simul, & omnes creaturæ videantur. Minor est certa; & consequentia legitima. Maior variè à varijs probatur iuxta varietatem definitionum comprehensionis, quas sibi præfigunt. De qua fati à me dictum est supra disp. 17. q. 6. Respondeo ergo iuxta ibi dicta, ad